

D I G I T H U M

Les humanitats en l'era digital

www.uoc.edu/digithum

Una breu història de la campanya catalana per aconseguir el domini d'Internet .cat, amb implicacions per a altres llengües minoritàries

Peter Gerrand

Estudiant de doctorat en els programes d'espanyol/català/gallec i de Media Studies a la Universitat de La Trobe
Catedràtic de telecomunicacions de la universitat de Melbourne, Austràlia
pgerrand@gmail.com

Data de presentació: gener del 2006

Data de publicació: maig del 2006

CITACIÓ RECOMANADA

GERRAND, Peter (2006). «Una breu història de la campanya catalana per aconseguir el domini d'Internet .cat, amb implicacions per a altres llengües minoritàries». *Digithum* [article en línia]. Núm. 8. UOC. [Data de consulta: dd/mm/aa]. <<http://www.uoc.edu/digithum/8/dt/cat/gerrand.pdf>>
ISSN 1575-2275

Resum

El 15 de setembre del 2005 la ICANN va aprovar el primer domini d'Internet de primer nivell destinat a una llengua i cultura humanes en particular: .cat. Aquest article explica la història de la campanya catalana per aconseguir el domini .cat en contra de l'oposició política de l'antic govern conservador espanyol i la resistència d'alguns dels encarregats de prendre les decisions en els cercles de la ICANN. Mentre que el .cat crea un precedent per a un major ús de les «llengües minoritàries» a Internet, hi ha importants obstacles per a altres candidats a dominis de primer nivell basats en la llengua. L'article parla dels factors concomitants que calen per a donar suport a un major ús de qualsevol llengua minoritària a Internet.

Paraules clau

sociolingüística, nacionalisme català, llengües minoritàries, història d'Internet

Abstract

On 15 September 2005 ICANN approved the first top-level Internet domain to be devoted to a particular human language and culture: .cat. This paper describes the history of the Catalan campaign to win the .cat domain against political opposition from the former conservative Spanish government and the reluctance of some decision-makers within ICANN circles. While .cat creates a precedent for greater use on the Internet of 'minority languages', there are significant hurdles for other candidates for language-based top-level domains. The paper discusses the concomitant factors needed to support the greater use of any minority language on the Internet.

Keywords

sociolinguistics, Catalan nationalism, minority languages, Internet history

Introducció

El setembre del 2005 la Corporació d'Internet per a Noms i Números Assignats (ICANN, Internet Corporation for Assigned Names and Numbers) va proclamar l'aprovació de la sol·licitud de l'Associació puntCAT per a la creació d'un nom de domini de primer nivell (DPN) .cat per a la comunitat lingüística i cultural catalana.

Aquest és el primer domini d'Internet de primer nivell d'abast global que es destina a una llengua i una cultura humanes particulars, diferent del que representa un estat o ens geopolític que inclou la majoria dels seus membres (com ara .dk per Dinamarca o .eu per Europa). Això és un esdeveniment històric important amb fortes implicacions lingüístiques i polítiques. De fet, l'obtenció del DPN .cat només va ser possible gràcies a una campanya dirigida estratègicament per a superar obstacles polítics, administratius i culturals.

La campanya va ser planejada i dirigida per una persona excepcional, Amadeu Abril i Abril, professor de dret de la Universitat Ramon Llull de Barcelona, advocat de legislació de competències, de tecnologies de la informació i contractes de distribució, i que ha treballat per a la Direcció General de Competència de la Comissió Europea a Brussel·les. És l'únic català i un dels dos únics espanyols que han estat membres de la junta directiva de la ICANN (des del 1999 fins al juny del 2003) i va prendre part activa en l'establiment del registrador de noms de dominis catalans Nominàlia i el consorci de registradors internacionals d'Internet CORE, tots dos el 1997.¹

Segons Amadeu Abril,² la campanya per «un DPN per a la nostra gent» va començar el 1996, després que Jon Postel, coordinador de l'assignació de números i adreces d'Internet, prèvia a la ICANN, havia publicat un article (Postel, 1996) sobre el futur del sistema de noms de domini d'Internet, que obria la possibilitat de DPN addicionals.

L'any 1996 es va llançar una campanya per mirar d'aconseguir un DPN per a Catalunya, amb Abril com un dels participants. Es va persuadir el Parlament autònom català perquè considerés una moció per a intentar aconseguir .cat com a DPN per a Catalunya, i hi va votar unànimement a favor.

Com a conseqüència d'això, un funcionari del Govern autònom català va escriure formalment a l'Agència de Manteniment per a l'estàndard 3166 (codis de països) de l'Organització Interna-

cional per a l'Estandardització (ISO),^[www1] per demanar l'assignació de .cat, però la petició va ser refusada, ja que Catalunya no és reconeguda com a país independent pel fet de ser una regió d'Espanya. Els responsables del .cat es van adonar que seria impossible aconseguir el suport oficial del Govern d'Espanya per a un codi de país separat, ja que això equivaldria a acceptar Catalunya com a estat nació separat –assumpte especialment delicat en la política espanyola dels últims tres-cents anys–.

Abril recorda que llavors els protagonistes es van dividir en dos bàndols: els qui s'estimaven més perdre que abandonar la seva visió d'estat nació català separat, i que «estaven acostumats a reforçar el seu sentit d'identitat nacional tenint algú com a enemic, fos Madrid o algú altre», i els «qui buscaven una sortida». Abril pertanyia al segon bàndol.

Passos per a permetre nous dominis de primer nivell: el naixement de la ICANN

El 1996 i el 1997, Abril va prendre part activa en la fundació del Consell de Registres internacional CORE i va treballar amb l'International Ad-Hoc Committee. Aquest comitè es va establir per a desenvolupar un procés per a introduir competència en el registre de noms de domini d'Internet tan bon punt va vèncer, el 1998, el contracte de monopoli de cinc anys com a registrador per a .com, .net i .org que tenia l'empresa de Virginia Network Solutions Inc. (NSI) (Postel, 1996).

Per desgràcia del CORE, la Casa Blanca va anunciar una moratòria de divuit mesos en el procés i, finalment, el Departament de Comerç dels EUA va publicar un llibre verd el gener i un llibre blanc el juny del 1998 que van portar a la fundació de la ICANN el novembre del 1998.^[www2] Amb un memoràndum d'entesa amb el Departament de Comerç dels EUA (ICANN, 1999), la ICANN va rebre l'encàrrec de gestionar el desenvolupament tècnic del Sistema de Noms de Domini d'Internet que s'estava produint, incloent-hi la llicència de registres i registradors de noms de domini amb un règim més obert i competitiu. L'abril del 1999, el CORE^[www3] va esdevenir un dels cinc primers registradors internacionals autoritzats per la ICANN per a competir amb l'NSI en l'autorització de noms de domini .com, .net i .org de segon nivell.

1. La biografia formal d'Abril es pot trobar a <http://www.icann.org/biog/abriliabril.htm>, consultada l'11 de novembre del 2005.

2. Vaig entrevistar Amadeu Abril a Barcelona el 21 de setembre del 2005 sobre la història de la campanya catalana per aconseguir un DPN per a la seva llengua i la seva cultura, i va confirmar totes les citacions d'aquest article per correu electrònic el 3 de novembre del 2005. També he comprovat esdeveniments clau contrastant-los amb les dades del lloc web de la ICANN a www.icann.org i amb diaris de Madrid i Barcelona, i he consultat altres corresponents que van estar involucrats activament en els processos de presa de decisions de la ICANN durant aquest període.

[www1]: <http://www.iso.org>

[www2]: <http://www.icann.org/>

[www3]: <http://www.corenic.org/>

www.uoc.edu/digithum

Una breu història de la campanya catalana per aconseguir...

El novembre del 1999 Abril va entrar al consell de la ICANN com a representant escollit de l'Organització de Suport de Noms i Dominis, un dels ens clau de la ICANN. Des d'aquell moment va poder utilitzar el seu cada cop més profund coneixement de les polítiques i personalitats de la ICANN per a dirigir la campanya per un DPN català.

El 2000 la ICANN va obrir la primera ronda de selecció de dominis de primer nivell genèrics (DPNg), el primer pas per a ampliar el grup inicial de vuit DPN (.arpa, .edu, .gov, .com, .mil, .org, .net i .int) creat el 1984 amb el naixement del sistema de noms de domini. La ICANN va descriure cautelosament aquesta ronda de selecció com un exercici de «prova de concepte» (ICANN, 2000).

El grup català va decidir no prendre part en aquesta ronda. «Estava convençut que no tindriem cap possibilitat», deia Abril. «Hi hauria un gran nombre de propostes, i la ICANN només triaria un petit nombre de DPNg. Totes les propostes complicades es deixarien de banda. A més, jo era membre del consell de la ICANN. Això hauria posat la resta del consell en una posició difícil. Si els altres membres del consell votaven a favor d'una proposició així, hauria semblat un cas de col·lúsió» (Abril, 2005).

La conversió de .ct en .cat: «Del passaport al diccionari»

El novembre del 2000 la ICANN va seleccionar set nous DPNg (.aero, .biz, .coop, .info, .museum, .name, .pro) i va introduir una nova categoria de DPN patrocinats com ara .aero, .coop i .museum. Un «DPN patrocinat» (DPNp) està subjecte a condicions d'elegibilitat imposades per una organització patrocinadora, autoritzada per la ICANN a gestionar el registre de noms de domini amb aquell DPNp, amb amplis poders delegats per la ICANN. En canvi, un «DPN no patrocinat» (DPNnp) –com ara .com o .biz o .name– està subjecte a condicions d'elegibilitat totalment controlades per la ICANN. Una organització patrocinadora «hauria d'estudiar les necessitats i interessos d'una comunitat clarament definida (la comunitat del DPN patrocinat), que es pot beneficiar de l'establiment d'un DPN que operi amb un escenari de formulació de polítiques en què la comunitat participaria» (ICANN, 2003b).

La ICANN va publicar una petició de propostes per a nous DPNp (ICANN, 2003a) el 24 de juny del 2003 –l'últim mes en què Abril va formar part del consell de la ICANN–. El grup català estava a punt.

Ja el 2001, Abril havia proposat la idea de redefinir el grup d'interès català:

«Què som? Una nació? Una regió? A Internet som una *comunitat d'interès*. Al cap i a la fi, el principal mitjà de comunicació a Internet és la llengua escrita.» (Abril, 2005)

Abril i altres van mirar de crear una associació formal, l'Associació puntCAT, els membres de la qual serien tots entitats organitzatives (no persones o corporacions comercials) que donessin suport a la cultura catalana. Això hauria de ser d'abast global, estenent-se més enllà dels Països Catalans d'Espanya (Catalunya, València i les illes Balears), França (Rosselló), Andorra i Itàlia (l'Alguer a Sardenya). El seu cap i òrgan de suport de la fundació seria la més gran autoritat en llengua i cultura catalanes, l'Institut d'Estudis Catalans –l'equivalent català a les reials acadèmies francesa o espanyola–.

L'Associació puntCAT (d'ara endavant puntCAT) va ser fundada el 23 de novembre del 2001. Es van mobilitzar més de noranta organitzacions addicionals de suport arreu del món.

puntCAT va buscar una manera no polèmica d'aconseguir suport, ja que la llengua era l'element més important de la qüestió. El domini .ct com a concepte polític hauria exclòs Andorra, el Rosselló, València, etc., mentre que .cat, com a concepte basat en la llengua, és inclusiu. Segons Abril, «la nostra hàbil solució va consistir a "canviar el passaport pel diccionari"».

A més, *cat* és el codi internacional per a català segons l'estàndard ISO 639-2 de codis de tres lletres per a llengües humanes.

Abril recordava els arguments que va fer servir en les discussions que es van produir amb els membres i l'equip directiu de la ICANN.

«La ICANN preguntava: "Per què necessiteu un domini de primer nivell?" És veritat que amb un domini de nivell més baix n'hi hauria hagut prou tècnicament, però un DPN et situa amb els de dalt de tot. No ets només un equip regional. El *prestigi* i el *glamour* són importants per a conservar una llengua viva. És important demostrar que el català, amb els seus deu milions de parlants, és una llengua de primera divisió.

En segon lloc, era una qüestió d'*identitat*. Per als catalans del segle XIX, un pas fonamental era tenir la nostra pròpia literatura –i més endavant en aquell segle, els nostres propis diaris–. A principi del segle XX, un pas fonamental era tenir escoles catalanes, perquè sense les escoles la nostra llengua hauria mort. Després, la batalla següent era tenir emissores de ràdio i canals de televisió en català. Llibres, diaris, escoles, ràdio i televisió encara són importants. Però en el segle XXI Internet també és important.

En tercer lloc, un DPN dóna *visibilitat* a una llengua. T'ho miris des de Reston o des de Seattle, surts al mapa. Pensen: Oh, també hauríem de publicar una versió del nostre programa en català.

En quart lloc, ens dóna l'oportunitat d'*agrupar* les nostres activitats culturals a Internet.» (Abril, 2005)

El març del 2004 puntCAT va presentar una sol·licitud formal a la ICANN per a un DPN patrocinat .cat (Associació puntCAT, 2004). La petició de propostes de la ICANN (ICANN, 2003a) del 15 de desembre del 2003 no semblava anticipar o fomentar propostes per a grups d'interès especial basats en la llengua. El

terme *DPN patrocinat* és definit tan àmpliament que la ICANN va aprovar .xxx en principi com a nou DPN.³

Els criteris de selecció posen èmfasi a demostrar un «ampli suport de la comunitat que vol representar». puntCAT va poder presentar seixanta-vuit mil missatges de suport individuals, a més d'un grup de membres de suport amb més de noranta organitzacions culturals catalanes afiliades d'arreu del món. La proposta es va servir de l'experiència d'Abril amb el registre CORE per a adequar-se als criteris de selecció per a un model de negoci sòlid (per a garantir estabilitat financera) i per a una estratègia tècnica sòlida (per a l'estabilitat operativa). Però Abril recalca que la sol·licitud va ser un gran esforç d'equip i que es va servir del suport actiu de nombrosos dissenyadors de webs, assessors tècnics i traductors, i també de bancs i governs.

La sol·licitud formal de puntCAT a la ICANN per al .cat definia la seva comunitat d'interès de la manera següent:

«El DPN .cat és pensat per a la comunitat cultural i lingüística catalana, és a dir, per als qui s'identifiquen, a ells mateixos o les seves activitats, amb la promoció d'aquestes àrees a Internet.» (Associació puntCAT, 2004)

La sol·licitud citava estudis que demostraven que el català es trobava entre la dinovena i la vint-i-tresena llengües més comunes de les utilitzades a Internet –però dispersa en molts DPN de codis de país o genèrics (Associació puntCAT, 2004; Mas, 2003)–.

El registre .cat estaria controlat per la Fundació puntCAT, que s'havia de crear com a successora de l'Associació puntCAT i que seria

«[una organització] sense ànim de lucre i imparcial, representativa de tota la comunitat. La participació en el procediment de presa de decisions i elecció dels membres del consell d'administració estarà oberta a tots els registrats d'una manera estructurada que impedirà que cap sector d'activitat o interès especial prevalgui a la llarga. No és una entitat preexistent de la comunitat que intenta evolucionar envers nous camps d'activitat, sinó una plataforma creada per la mateixa comunitat amb l'únic propòsit de gestionar col·lectivament el DPN .cat.» (Associació puntCAT, 2004)

La sol·licitud va proporcionar una llista de seixanta-set institucions culturals, federacions, centres, associacions professionals i societats acadèmiques catalanes d'Europa, Amèrica del sud, del nord i central i Austràlia que hi donaven suport.

Interferències polítiques – suport polític

La sol·licitud .cat es va presentar a temps per al termini de la ICANN del 16 de març del 2004 –cinc dies després del tràgic atemptat als trens de Madrid i dos dies després de les eleccions nacionals espanyoles–. Aquestes eleccions van portar un canvi de govern nacional, en part per l'intent del govern sortint d'Aznar de guanyar avantatge polític acusant l'organització terrorista ETA dels atemptats, contràriament a la notificació ràpidament filtrada de la policia nacional que la massacre havia estat obra d'un grup del tipus Al Qaida.

La ICANN va avisar Abril que el Govern espanyol sortint estava en contra de la idea del .cat. Pel que sembla, el govern d'Aznar, suposadament operant només com a president provisional, havia enviat un emissari a Washington perquè intentés convèncer els departaments d'Estat i de Comerç dels EUA que bloquegessin la sol·licitud del .cat. Però Abril es va adonar que amb el canvi de govern puntCAT tenia alguna possibilitat.

Com a advocat, Abril sabia prou bé que la Constitució espanyola demana al govern nacional

«Protegir tots els espanyols i els pobles d'Espanya en l'exercici dels drets humans, les seves cultures i tradicions, *llengües* i institucions.»
[ús de cursiva per a emfasitzar]

Abril va comentar: «Amb el nou govern, el Secretariat d'Estat de Telecomunicacions (que inclou les polítiques d'Internet) va passar a la cartera d'Indústria, Turisme i Comerç, que, per fortuna, era encapçalada per un català, José Montilla. [...] Ell va ser el primer polític que va entendre la gran diferència entre la proposta de comunitat de llengua .cat i una nova proposta de DPN de codi de país. De manera que va dir no a .ct però sí a .cat» (Abril, 2005; confirmat a *La Vanguardia*, 2004).

Gràcies a l'ajuda de Montilla, puntCAT va poder obtenir una carta formal de suport del Govern espanyol, a més d'una del Govern d'Andorra. La ICANN havia demanat aquestes cartes de suport perquè són els dos únics governs en què el català és llengua oficial, sigui d'abast regional (Espanya) o d'abast nacional (Andorra).

El maig del 2004 el president de la ICANN Vint Cerf i el membre d'enllaç de la ICANN John Klensin van visitar Barcelona amb motiu d'INET 2004 i van participar en una reunió pública per a parlar del .cat. Segons Abril, tant Cerf com Klensin s'oposaven en aquell moment a la noció d'una comunitat d'Internet definida per una llengua i cultura, amb vista a un DPN patrocinat.

La Comissió d'Avaluació Independent de la ICANN va fer el seu informe sobre deu proposicions de DPN a temps per

3. «ICANN Approves .xxx Sponsored Top-Level Domain Application», a <http://www.icmregistry.com/ICMPressRelease.html>, consultat el 30 de desembre del 2005; i comunicació privada de Bruce Tonkin a l'autor el 10 de novembre del 2005.

a la reunió del consell de la ICANN el desembre del 2004 i el gener i el febrer del 2005. Van decidir que les cinc proposicions següents complien tots els criteris de selecció de la ICANN: *.cat*, *.jobs*, *.mobi*, *.travel* i *.xxx*.⁴ En la reunió de febrer del 2005, el consell de la ICANN va conferir poders al president i el Consell General per a entrar en negociacions amb puntCAT sobre el *.cat* (ICANN, 2005).

Llavors, la ICANN va començar a preocupar-se pel precedent que implicava aprovar *.cat*, ja que es veia com un precedent per a l'assignació de DPN a un grup minoritari que podria associar-se amb el terrorisme. A Abril no li van preguntar per ETA o Al Qaida, però membres del consell de la ICANN li van preguntar: «Què passaria si rebéssim una proposta per a *.nazi* o per a *.islam*?». La seva resposta va ser ben simple: «Digueu que no».

I després li van preguntar: «Però, el *.cat* no crea un precedent per a milers de llengües minoritàries que vulguin un DPN?». La resposta d'Abril:

«Podeu establir llinars per a complir l'objectiu de la ICANN de viabilitat financera per a un registre. Quantes llengües minoritàries es parlen en més d'un país? D'aquestes, quantes són llengües escrites? D'aquestes, quantes tenen almenys, posem-hi, cinc milions de parlants? Potser trobaríeu quinze llengües que satisfessin aquests criteris. No són gaires per a introduir com a DPN basats en la llengua.» (Abril, 2005)

El consell de la ICANN va prendre en consideració l'informe de la Comissió d'Avaluació Independent entre el novembre del 2004 i la seva reunió formal el 13 de gener del 2005, i el 18 de febrer va votar a favor del *.cat* i va ordenar al seu equip directiu que negociés un contracte amb la Fundació puntCAT (ICANN, 2005). Però es va abstenir de fer pública la seva decisió.

A final de juliol del 2005, el contracte entre la ICANN i la nova Fundació puntCAT ja s'havia negociat i concretat. Però al mateix temps, el conseller delegat de la ICANN, Paul Twomey, va explicar al consell que havia de fer una consulta als governs espanyol i andorrà per a estar segur del seu suport al *.cat*. Segons Abril, Twomey els va escriure a l'agost, i tots dos governs van respondre a principi de setembre per confirmar les posicions expressades (Abril, 2005).

Com a conseqüència, la ICANN va fer pública la seva decisió d'aprovar el nou DPN *.cat* el 15 de setembre del 2005.⁵

4. Comunicació privada de Bruce Tonkin a l'autor el 10 de novembre del 2005.

5. Vegeu la resolució del consell de la ICANN del 15 de setembre del 2005 a <http://www.icann.org/minutes/resolutions-15sep05.htm>, consultat el 30 de desembre del 2005.

[www4]: <http://www.cesca.es/>

Implementació del *.cat*

Amadeu Abril va estimar el cost de la campanya *.cat* en uns 150.000 € en 18 mesos. Això incloïa els 45.000 dòlars no reemborsables de la sol·licitud a la ICANN, honoraris legals i viatges, però no les considerables contribucions *pro bono* dels donants de puntCAT. També inclou el cost de la prima per la carta de crèdit d'un milió de dòlars requerida per la ICANN, i proveïda per l'entitat bancària "la Caixa", que van finançar membres de puntCAT (Abril, 2005).

El registre *.cat* va començar el febrer del 2006. La seva plataforma de registre és proveïda pel CORE, que va proveir el mateix servei de registre als DPNp *.aero* i *.museum*, per una comissió comercial. Els servidors de nom *.cat* són proveïts pel Centre de Supercomputació de Catalunya (CESCA)^[www4] i pels registres DPN de codis de països espanyol, andorrà, alemany i suís, i també pel servidor de noms ISC F-root de Califòrnia –gratis!

Implicacions per a altres llengües

Es diu que avui dia hi ha més de 6.800 llengües humanes i dialectes en ús (Grimes i Grimes, 2000), i cada una proporciona tant un mitjà de comunicació com un sentit d'identitat cultural, que inclou un context històric diferenciat, per als seus parlants. Però, per descomptat, el nombre de parlants d'aquestes llengües varia enormement. Només 122 d'aquestes llengües tenen més d'un milió de parlants, 83 més de cinc milions, i només 60 més de deu milions de parlants (Associació puntCAT, 2004).

La majoria de les 100 llengües més parlades es llegeixen i s'escriuen molt, de manera que proporcionen accés a diferents literatures, històries i altres recursos culturals, a més de proporcionar (als lectors, escriptors i parlants més afortunats) l'habilitat de participar en sistemes econòmics, administratius, religiosos i judicials, i també en comunitats rellevants.

Internet serveix de mitjà de comunicació efectiu per correu electrònic o blogs en qualsevol d'aquestes llengües, gràcies a la capacitat de l'estàndard Unicode subjacent per a codificar, emmagatzemar i transferir tots els caràcters utilitzats en totes les llengües del món. No obstant això, la visibilitat a Internet de moltes d'aquestes «100 llengües vives capdavanteres», i la diversitat cultural que manifesten, no és evident per a l'usuari d'Internet anglòfon mitjà. Fins a quin punt s'utilitzen aquestes llengües en llocs web públics?

Taula 1: Llengües a Internet

Posició	Llengua	Llocs web	% total	Posició	Llengua	Llocs web	% total
1	Anglès	442M	60.727	24	Eslovè	681K	0.093
2	Alemany	51.2M	7.035	25	Grec	648K	0.089
3	Japonès	43.2M	5.926	26	Indonesi	597K	0.082
4	Xinès	26.2M	3.600	27	Ucrainès	588K	0.081
5	Francès	24.6M	3.379	28	Croat	521K	0.071
6	Coreà	20.4M	2.799	29	Hebreu	514K	0.071
7	Rus	19.6M	2.689	30	Islandès	441K	0.061
8	Espanyol	16.4M	2.254	31	Romanès	419K	0.058
9	Italià	15.1M	2.077	32	Àrab	328K	0.052
10	Portuguès	12.5M	1.718	33	Lituà	328K	0.045
11	Holandès	11.2M	1.533	34	Búlgar	319K	0.044
12	Polonès	7.46M	1.024	35	Malai	194K	0.027
13	Suec	6.56M	0.900	36	Letó	156K	0.021
14	Txec	5.94M	0.815	37	Gallec	99.0K	0.014
15	Danès	5.03M	.690	38	Basc	80.3K	0.011
16	Noruec	3.64M	0.499	39	Afrikaans	71.9K	0.010
17	Finès	3.02M	0.414	40	Vietnamita	48.4K	0.007
18	Eslovac	1.97M	0.270	41	Bielorús	43.6K	0.006
19	Hongarès	1.91M	0.262	42	Gal·lès	42.7K	0.006
20	Turc	1.51M	0.208	43	Feroès	37.3K	0.005
21	Thai	855K	0.117	44	Albanès	33.0K	0.005
22	Estonià	811K	0.111	45	Frisó	21.0K	0.003
23	Català	681K	0.094		Tots	729M	100.00

Mesurar l'ús de llengües humanes a Internet és una ciència molt inexacta, però la taula 1, basada en el treball de Guinovart (2003), mostra les proporcions relatives de 45 llengües identificables pel cercador Alltheweb entre els 729 milions de pàgines web que havia recollit el 26 de març del 2002. Lamentablement, els cercadors actuals de Google i Alltheweb només ofereixen fins a 36 opcions de llengua, cosa que fa impossible repetir l'experiment per a aconseguir instantànies més actualitzades del web en les mateixes llengües.

L'aprovació de la ICANN del *.cat* proporciona un precedent per a altres comunitats d'una sola llengua si volen sol·licitar el seu propi domini de primer nivell patrocinat (DPNp). I no cal que estiguin restringits a llengües minoritàries.

Si la ICANN manté els mateixos criteris d'avaluació per a futures propostes de DPN, els criteris següents seran obstacles importants:

«3. [...] Les propostes rebran una puntuació més alta com més valor s'afegeixi al sistema de noms de domini (DNS, Domain Name System) llançant el DPNp proposat i com més clar sigui que cal un

domini de primer nivell per a assolir els objectius indicats.» (ICANN, 2003b)

Aquest criteri faria molt difícil que s'assignés un nou DPN a una comunitat lingüística la llengua de la qual ja estigués associada a un nom de país i, per tant, a un codi de país existent, com, per exemple, italià a Itàlia (*.it*), francès a França (*.fr*), a causa de la voluntat de la ICANN de minimitzar la concessió de nous DPN, encara que es discuteixi un cas de llengua global amb independència del país.

«4. [...] Ja que s'han de prendre decisions, en cas que la resta sigui igual, es donarà més pes a DPNp que serveixin a comunitats més grans i atreguin un nombre més alt de registres.» (ICANN, 2003b)

Aquest criteri farà difícil que comunitats lingüístiques amb menys d'un milió d'usuaris puguin aconseguir una puntuació alta.

Finalment, el requisit de la ICANN d'exigir la quantitat no reemborsable de 45.000 dòlars per a finançar la seva avaluació,

www.uoc.edu/digithum

juntament amb els alts costos de la campanya per la selecció, serà un factor dissuasiu per a comunitats lingüístiques més petites i pobres.

Conclusions

La història de la campanya per aconseguir el .cat va començar clarament com una expressió de nacionalisme català, com ho demostra la preferència inicial per un codi de país .ct que no tenia cap possibilitat de ser acceptat per l'estàndard ISO 3166 o per la ICANN. Quan es va frustrar aquesta possibilitat, els protagonistes més astuts van desenvolupar la idea de «canviar el passaport pel diccionari», deixant de banda qualsevol frustració amb els límits polítics actuals d'Espanya per l'objectiu d'aconseguir un focus cultural realment global al ciberespai per al català. Mentre que el suport al .ct hauria estat necessàriament limitat a la regió de Catalunya, el .cat va rebre el suport entusiasta de seixanta-vuit mil persones catalanoparlants i noranta-vuit organitzacions arreu del món.

Però els últims obstacles que s'havien d'afrontar van ser la ignorància cultural d'alguna de les persones clau dels processos de presa de decisions de la ICANN i les susceptibilitats dels membres del consell de la ICANN per les susceptibilitats conegudes del Govern dels EUA, que té la capacitat de vetar les decisions de la ICANN; les mateixes susceptibilitats polítiques i limitacions culturals que hauran d'afrontar altres comunitats lingüístiques que vulguin utilitzar el precedent del .cat per a obtenir dominis de primer nivell patrocinats per a la seva cultura global basada en la llengua.

Epíleg

L'Associació puntCAT va llançar el registre de noms de domini .cat el 13 de febrer del 2006 amb un procés curiosament dividit en etapes, amb l'objectiu de protegir els noms d'institucions culturals catalanes i altres entitats amb un paper actiu en la promoció de la cultura catalana, fins al 21 d'abril del 2006. Els exemples d'organitzacions que compleixen els requisits inclouen escoles que promouen el català, organitzacions culturals, emissores de ràdio, diaris, clubs esportius i administracions públiques. Aquest procés inicial per etapes –similar als processos utilitzats quan es llancen DPN més comercials, com .biz i .info, dissenyats per a protegir la propietat intel·lectual de posseïdors de marques registrades reconeguts– també va permetre (des del 20 de febrer) el registre primerenc de pàgines web en llengua catalana que ja existien i (des del 27 de febrer) de la resta de les seixanta-vuit mil persones que van donar suport a la temptativa del puntCAT. Una concessió de 200.000 € de la Generalitat ha finançat el registre primerenc d'institucions públiques de Catalunya. El diari

Una breu història de la campanya catalana per aconseguir...

en línia *VilaWeb* informa d'una sol·licitud des de la ciutat de l'Alguer (Sardenya).

Amadeu Abril, que treballava de conseller delegat de puntCAT a jornada completa durant les fases inicials de registres, afirma que es van rebre nou mil sol·licituds la primera setmana. Tots els registres s'han de fer per mitjà de registradors autoritzats de la ICANN que hagin signat amb puntCAT; a principi de març del 2006 se n'havien consignat vuit.

A partir del 21 d'abril el registre estarà obert per a rebre sol·licituds procedents de tota altra mena de sol·licitants. És previsible que hi hagi una certa rivalitat amistosa per superar el nombre de dominis registrats amb els altres DPN patrocinats.

Mencions

Aquest article, a part de l'epíleg, es basa en un article més extens «Cultural diversity in cyberspace: the Catalan campaign to win the new .cat top-level domain», publicat el 9 de gener del 2006 per *First Monday* a <http://www.firstmonday.org/issues/issue11_1/gerrand/index.html>. L'article original pressuposa que el lector no té un coneixement previ de la història del nacionalisme català.

L'autor agraeix a Salvador Climent Roca, editor de DIGITHUM, la seva ajuda en la reducció de l'article original a la llargada actual.

Bibliografia

- ABRIL, Amadeu (2005). Entrevista amb l'autor (21 de setembre del 2005).
- ASSOCIACIÓ PUNTCAT (2004). *New sTLD RFP application: .cat* [en línia]. ICANN. [Data de consulta: 21/11/05]. <<http://www.icann.org/tlds/stld-apps-19mar04/cat.htm>>
- GRIMES, Barbara F.; GRIMES, Joseph Evans (2000). *Ethnologue. Volume 1: Languages of the world*. 14a. edició. Dallas, Texas: SIL International.
- GUINOVART, Xavier Gómez (2003). «A lingua galega en internet». A: Ana BRINGAS, Belén MARTÍN. *Nacionalismo e globalización: lingua, cultura e identidade*. Universitat de Vigo. Pàg. 71-88.
- ICANN (1999). *Memorandum of understanding between the U.S. Department of Commerce and Internet Corporation for Assigned Names and Numbers* [en línia]. ICANN. [Data de consulta: 30/12/05]. <<http://www.icann.org/general/icann-mou-25nov98.htm>>
- ICANN (2000). *Criteria for assessing TLD proposals* [en línia]. ICANN. [Data de consulta: 30/12/05]. <<http://www.icann.org/tlds/tld-criteria-15aug00.htm>>
- ICANN (2003a). *Establishment of new sTLDs: Request for proposals* [en línia]. ICANN. [Data de consulta: 30/12/05]. <<http://www.icann.org/tlds/new-stld-rfp/new-stld-rfp-24jun03.htm>>

www.uoc.edu/digithum

Una breu història de la campanya catalana per aconseguir...

ICANN (2003b). *New sTLD Application: Evaluation methodology and selection criteria* [en línia]. ICANN. [Data de consulta: 30/12/05].

<<http://www.icann.org/tlds/new-stld-rfp/new-stld-evaluation-criteria-24jun03.htm>>

ICANN (2005). *Special meeting of the board, minutes* (18 de febrer del 2005) [en línia]. ICANN. [Data de consulta: 30/12/05].

<<http://www.icann.org/minutes/minutes-18feb05.htm>>

ICANN (2005). *Special meeting of the board, resolutions* (15 de setembre del 2005) [en línia]. ICANN. [Data de consulta: 30/12/05].

<<http://www.icann.org/minutes/resolutions-15sep05.htm>>

La Vanguardia (4 de novembre de 2004). «El Gobierno no pone objeción al dominio '.cat' ante una consulta de la ICANN».

MAS, Jordi (2003). «La salut del català a Internet» [article en línia]. Softcatalà. [Data de consulta: 30/12/05].

<<http://www.softcatala.org/articulos/article26.htm>>

POSTEL, Jon (1996). *New Registries and the Delegation of International Top Level Domains* [en línia]. [Data de consulta: 21/11/05].

<<http://userpage.fu-berlin.de/~mr94/dns/stuff/draft-postel-iana-itld-admin-01.txt>>

Peter Gerrand

Estudiant de doctorat en els programes d'espanyol/català/gallec i de *Media Studies* a la Universitat de La Trobe

Catedràtic de telecomunicacions de la universitat de Melbourne, Austràlia

pgerrand@gmail.com

Peter Gerrand és estudiant de doctorat en els programes d'espanyol/català/gallec i de *Media Studies* a la Universitat de La Trobe i també catedràtic de Telecomunicacions de la Universitat de Melbourne, Austràlia.

Aquesta obra està subjecta a la llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 2.5 de Creative Commons. Podeu copiar-la, distribuir-la i comunicar-la públicament sempre que n'especifiqueu l'autor i la revista on es publica (*Digithum*); no en feu un ús comercial; i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/deed.ca>.